

Єлизавета ІЛЛЯКОВА
студентка групи П-14 ВСП «Житомирський
торгівельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»
Тетяна ПОЛІЩУК
керівник, викладач ВСП «Житомирський
торгівельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА: ФОРМИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Відкриті освітні простори підвищують мобільність студентів та співпрацю між викладачами різних спеціальностей та навчальними закладами з різних країн. Академічна мобільність для всіх учасників освітнього процесу є однією з невід’ємних складових інтернаціоналізації.

Сьогодні вища освіта передбачає відкритість до майбутнього, а освітній процес більш креативним відповідно до реалій сучасного суспільства та стрімкого розвитку соціального простору.

Ефективність освіти значною мірою залежить від того, які цілі ставлять перед собою учасники освітнього процесу, насамперед здобувачі освітніх послуг. Зрозуміло, що свідомість та установки студентів переплітаються з їхніми особистими, соціальними та професійними мотивами.

Аналіз життєвих стратегій сучасного українського студентства відбувається в контексті різноманітних змін, що відбуваються в сучасному суспільстві, таких як економічна та культурна глобалізація, зростання інтелектуальних та економічних класів, прискорення соціальної динаміки, соціальна мобільність та міграція, COVID – 19, військовий стан. Відповідно до цього, українська система освіти переживає перманентну кризу та різноманітні трансформації, які не завжди є виправданими.

Академічна мобільність – це інтегрований процес в освіті, який дає змогу студентам, аспірантам і викладачам брати участь у різноманітних освітніх чи наукових програмах. Основні цілі таких проектів – підвищення якості освіти, розвиток міжкультурних обмінів та підготовка кваліфікованих спеціалістів майбутнього. Участь у програмі академічної мобільності дає студентам можливість отримати якісну освіту за обраним напрямом підготовки.

Поняття мобільність загалом слід інтерпретувати як модний концепт, який обґрунтовує рух, безперервність, плинність та відсутність кордонів. Вона характерна і для освіти, яка повинна не лише постійно модернізуватися для надання якісних за змістом навчальних знань, умінь і навичок (бути гнучкою), а й забезпечувати мобільність підготовленого спеціаліста на ринку праці, закладаючи індивідуальні якості його професійної та інших видів мобільності, тобто забезпечувати мобільність особистості загалом.[5]

Студентська академічна мобільність - цей процес передбачає безпосередній перетин національних кордонів, враховуючи попередню освіту та

припускаючи, що наприкінці навчання здобувачі освітніх послуг отримають відповідну кваліфікацію. Можливість учасників освітнього процесу навчатися та проводити наукову діяльність в різних закладах освіти на території України чи поза її межами. [4]

Існує два види академічної мобільності: організаційна (в рамках економічної, політичної академічної співпраці) та індивідуальна (з ініціативи студента). Також розрізняють горизонтальну мобільність (навчання в іншому вищому навчальному закладі з метою здобуття певного ступеня або наукового ступеня) та вертикальну мобільність (здобуття наступного ступеня або наукового ступеня), залежно від мети.

Важливими аспектами академічної мобільності є: визнання права на участь у програмах академічної мобільності за всіма учасниками освітнього процесу; чітке визначення видів і форм академічної мобільності; встановлення принципу перезарахування кредитів на основі Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), зокрема шляхом порівняння назв навчальних дисциплін.

Кількість кредитів ЄКТС та заходи контролю за кожним видом та формою академічної мобільності визначаються положенням про організацію освітнього процесу, затвердженим навчальним закладом в установленому законодавством порядку. Терміни участі здобувачів освітніх послуг у програмах академічної мобільності зазвичай обмежуються навчальним закладом. [3]

Основними цілями академічної мобільності є:

- інтеграція України в Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір;
- обмін передовими практиками та досвідом у сферах освіти і науки;
- модернізація системи освіти;
- цифровізація навчання та управління;
- підвищення якості освіти та ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоспроможності освітньо-наукової спільноти України;
- розвиток професійних навичок та особистісних якостей учасників академічної мобільності;
- поглиблення співробітництва з міжнародними партнерами у сферах освіти і науки;
- підтримка соціальних, економічних, культурних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами. [4]

Однією з найпоширеніших проблем у розвитку академічної мобільності української молоді є відсутність мотивації та стимулів на національному рівні для продовження кар'єри в Україні.

Впровадження академічної мобільності в українських вищих навчальних закладів включає: відкриття філій міжнародних університетів в українських вишах та організацію студентських обмінів; створення бази даних інформації про світові, європейські та національні університети і програми міжнародної мобільності; інтернаціоналізацію навчальних планів; створення веб-сторінки, яка відображає процеси, що відбуваються у створених консорціумах; створення

необхідної системи нагляду для практичної реалізації програм міжнародної мобільності.

Позитивним для нашої держави в розвитку міжнародної академічної мобільності є укладання багатосторонніх договорів у галузі освіти. [5]

Не можуть брати участь у програмі академічної мобільності громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні. [4]

Таким чином, академічна мобільність в Україні є новим явищем і набирає обертів. Для подальшого розвитку цього інноваційного процесу необхідне включення країни в систему вищої освіти України до європейського простору, що повною мірою сприяє самовизначенню студентів. Основними цілями процесу мобільності є мобільність, перспективи та працевлаштування.

Для закладів вищої освіти стратегічно важливо розвивати міжнародну діяльність і розробляти концепцію участі у спільних освітніх проєктах. Це дасть їм доступ до сучасних технологій і методів у галузі освіти, що не тільки зробить їх більш конкурентоспроможними, а й дасть змогу в найкоротші терміни стати повноправними членами світової науково-освітньої спільноти.

Список використаних джерел:

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 року (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19/ed20231227#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 року (за змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-п#Text>

Офіційні інтернет-джерела:

4. https://wiki.legaid.gov.ua/index.php/Академічна_мобільність_учасників_освітнього_процесу_в_закладах_вищої_освіти
5. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/nov/19885/romaninec.pdf>